

10

FAKTŲ APIE PABĖGĖLIUS

Pabėgėliai, prieglobsčio prašytojai ir perkėlimas pastaraisiais metais tapo populiaria politikų ir visuomenės diskusijų tema. Nepaisant to, ši tema apgaubta mitų ir žmonėms dažnai trūksta tikslios informacijos. Jungtinių Tautų pabėgėlių agentūra (UNHCR) pateikia 10 svarbių faktų apie pabėgėlius, naudingų diskusijai.

1 1 % žmonijos yra dislokuoti

Perkėlimas visame pasaulyje pasiekė neregėtus skaičius, nes konfliktai užsitęsė ir tapo žiauresni, o esminės priežastys - vis sudėtingesnės. 2019 m. pabaigoje dėl persekiojimų, konfliktų, smurto ir žmogaus teisių pažeidimų 79,5 milijono žmonių buvo priverstinai perkelti. Šis skaičius per pastarąjį dešimtmetį išaugo beveik dvigubai – tai reiškia, kad šiandien 1 iš 97 žmonių žemėje buvo priversti palikti savo namus.

Šaltinis: UNHCR 2019 m. Pasaulinės tendencijos

2 iš 3 visų pabėgėlių atvyksta tik iš penkių pasaulio šalių

Iš viso daugiau nei du trečdaliai visų pasaulio pabėgėlių (68 %), atvyksta tik iš penkių šalių. Sirijos pabėgėliai ir toliau sudaro didžiausią pabėgėlių skaičių pasaulyje – 6,6 mln. Po jos eina Venesuela (3,7 mln.), Afganistanas (2,7 mln.), Pietų Sudanas (2,2 mln.) ir Mianmaras (1,1 mln.).

Šaltinis: UNHCR 2019 m. Pasaulinės tendencijos

3 iš 4 pabėgėlių gyvena su kilmės šalimi besiribojančiose šalyse

73 % pabėgėlių priima kaimyninės šalys. Tai apima neturtingiausias ir mažiausiai išsivysčiusias pasaulio šalis. Be to, didžioji dalis priverstinai perkeltų asmenų (80 %) gyvena šalyse, kurios kenčia nuo didelio maisto nepakankamumo ir netinkamos mitybos, daugeliui jų taip pat kyla pavojus dėl klimato pokyčių. Tik 17 % pasaulio pabėgėlių yra apgyvendinami dideles pajamas gaunančiose šalyse.

Šaltinis: UNHCR 2019 m. Pasaulinės tendencijos

4 Milijonai pabėgėlių yra priverstinai perkelti savo pačių šalyse

Nors 26 milijonai pabėgėlių yra palikę savo šalis, 45,7 milijono žmonių yra perkelti savo šalies viduje. Nors jie ir nekirta sienos, tačiau jų saugumas ir humanitariniai poreikiai yra panašūs į pabėgėlių. Daugiausiai šalies viduje perkeltų asmenų yra Kolumbijoje, Sirijoje ir Kongo Demokratinėje Respublikoje.

Šaltinis: UNHCR 2019 m. Pasaulinės tendencijos

5 Atvykėlių į Europą žymiai sumažėjo

Kertančių Viduržemio jūrą ir į Europą atvykstančių pabėgėlių ir migrantų skaičius žymiai sumažėjo. 2019 m. iš viso į Europą atvyko 123 700 žmonių, lyginant su maždaug 1 mln. pabėgėlių 2015 m. Dažniausios tautybės buvo afganų, sirų ir marokiečių. Bandant kirsti Viduržemio jūrą, 2019 m. žuvo 1 336 žmonės.

Šaltinis: UNHCR informacija, pabėgėlių ir migrantų atvykimas į Europą (2019 m.)

6 3 iš 4 pabėgėlių užklupo užsitęsios krizės

Manoma, kad 77 % pasaulio pabėgėlių (beveik 16 mln.) yra paveikti ilgalaikio priverstinio pasitraukimo padarinių. 2019 m. pabaigoje buvo užregistruota 51 užsitęsusi pabėgėlių padėtis, apibūdinama mažiausiai 25 000 pabėgėlių, penkerius metus iš eilės priimanų į tą pačią priimančiąją šalį. Vienas iš pavyzdžių yra Afganistano pabėgėlių padėtis, kuri trunka penktą dešimtmetį.

Šaltinis: UNHCR 2019 m. Pasaulinės tendencijos

7 Daugiau nei 95 % integravimo poreikių yra nepatenkinami

Augant pažeidžiamų pabėgėlių skaičiui, vietos, į kurias pabėgėliai galėtų persikelti, yra labai reikalingos. 2020 m. UNHCR apskaičiavo, kad 1,4 mln. pabėgėlių reikia persikelti, nes jie negali gauti tinkamos apsaugos dabartinėje priimančiojoje šalyje. Tačiau tik 107 800 pabėgėlių buvo perkelti į 26 šalis 2019 metais.

Šaltiniai: UNHCR visuotinis perkėlimo poreikis 2020 m., UNHCR pasaulinės tendencijos 2019 m.

8 40 % priverstinai perkeltų žmonių yra vaikai

Apskaičiuota, kad 30–34 milijonai vaikų ir jaunimo, jaunesnių nei 18 metų, buvo priversti palikti namus. Kai kuriose krizėse, pavyzdžiui, Afganistane, Kongo Demokratinėje Respublikoje ir Burkina Faso, vaikai sudaro iki 60 % visų pabėgėlių. 2019 m. mažiausiai 153 300 vaikų buvo įregistruoti kaip nelydimi ar atskirti nuo savo šeimų ir esantys didelėje prievartos rizikoje.

Šaltiniai: UNHCR 2019 m. Pasaulinės tendencijos

9 Dauguma pabėgėlių gyvena miestuose, o ne stovyklose

Daugiau nei pusė priverstinai perkeltų žmonių gyvena miestuose ir miesto teritorijose. Pavyzdžiui, 90 % Sirijos pabėgėlių ir dauguma venesueliečių yra apgyvendinami miesto aplinkoje, dažnai stengdamiesi sudurti galą su galu. Tačiau, nors stovyklos yra tik laikinas sprendimas, daugelis pabėgėlių vis tiek praleidžia daug laiko laikinose prieglaudose dėl kitų alternatyvų stygiaus.

Šaltinis: UNHCR 2019 m. Pasaulinės tendencijos

10 Ieškoti prieglobsčio – ne nusikaltimas

Tiems, kurių šalis negali suteikti apsaugos, teisė ieškoti prieglobsčio kitose šalyse yra užtikrinta Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos 14 straipsnyje. Pabėgėlių konvencija yra pirmoji sutartis pavertusi Deklaracijos idealus teisiniais įsipareigojimais. Ieškoti prieglobsčio – ne nusikaltimas, net jei žmogus į šalį atvyko neteisėtai.

Šaltinis: Visuotinė žmogaus teisių deklaracija